

Nr 111

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förordning om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, m. m.; given Stockholms slott den 25 mars 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag

dels föreslå riksdagen antaga härvid fogade förslag till

1) förordning om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt;

2) förordning om ändrad lydelse av 8 § tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391);

3) förordning om ändrad lydelse av 12 § 4 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521);

4) förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt;

5) förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt;

6) förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475);

dels inhämta riksdagens yttrande över de förslag, om vilkas avlåtande föredragande departementschefen hemställt, angående grunderna för resandes rätt att införa varor tull- och skattefritt, m. m.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framläggs förslag om vissa begränsningar i resandes rätt att tull- och skattefritt införa rusdrycker och tobaksvaror. Den skattefria införelsen begränsas för i Sverige bosatta som vistats utomlands mindre än ett dygn härigenom till enbart 40 cigaretter eller motsvarande mängd andra tobaksvaror. Förslagen innebär ingen ändring i de regler som nu gäller för Öresundstrafiken och trafiken på vissa andra korta rutter. Inte heller berör de flygtrafiken. De nya bestämmelserna avses träda i kraft den 1 oktober 1966.

Förslag
till
Förordning
om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

I den mån Konungen förordnar, äger resande eller den som utför arbete på transportmedel åtnjuta tullfrihet för vara som icke införes i handelssyfte eller för yrkesmässig förbrukning.

2 §.

I den mån Konungen förordnar, äger resande eller den som utför arbete på transportmedel åtnjuta frihet även från sådan skatt eller avgift som skolat erläggas till tullverket på grund av införsel av vara som avses i 1 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1966.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 8 § tulltaxeförordningen den 13 maj 1960
(nr 391)

Härigenom förordnas, att 8 § tulltaxeförordningen den 13 maj 1960¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

8 §.

Tullfrihet åtnjutes — — — anslutit sig;

4. varor, som annorledes än i handelssyfte eller eljest för yrkesmässig förbrukning införes av resande eller å transportmedel anställda personer, i den mån Konungen därom förordnar;

5. mindre maskiner — — — mässor, i den mån Konungen därom förordnar.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1966.

¹ Senaste lydelse av 8 § se 1964: 253—255, se även 1965: 613.

Förslag
till
Förordning
om ändrad lydelse av 12 § 4 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen
den 26 maj 1954 (nr 521)

Härigenom förordnas, att 12 § 4 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.

4 m o m. Utan hinder — — — — — vanlig ordning;

c) resande, som ankommit från utrikes ort, eller person, som varit anställd på fartyg men därifrån avmönstrar, för eget eller familjens bruk eller som gåva till närstående för hans eller hans familjs personliga bruk tullfritt eller mot erläggande av stadgad tull införa rusdrycker i enlighet med av Konungens meddelade bestämmelser;

c) resande eller den som utför arbete på transportmedel, för eget eller familjens bruk eller som gåva till närstående för hans eller hans familjs personliga bruk tullfritt eller mot erläggande av stadgad tull införa rusdrycker i enlighet med av Konungen meddelade bestämmelser;

d) till proviant — — — — — meddelade bestämmelser.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1966.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om
tobaksskatt

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 16 juni 1961 om tobaksskatt² skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Till staten — — — — — tulltaxenummer 48.10).

Skatt skall dock icke utgå för tobaksvaror, cigarrettpapper och cigar-

Intill myckenhet som Kungl. Maj:t bestämmer må skattefrihet åtnjutas

¹ Senaste lydelse av 12 § 4 mom. se 1963: 221.

² Senaste lydelse av 1 § se 1965: 614.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

retthylsor, vilka av resande eller av person, som varit anställd på fartyg men därifrån avmönstrar, medföras från utrikes ort och äro avsedda för hans eget eller hans familjs personliga behov eller utgöra gåva till närstående person för dennes personliga bruk. Intill myckenhet som Kungl. Maj:t bestämmer må skattefrihet jämväl åtnjutas för tobaksvaror, cigarrettpapper och cigarretthylsor, som inkomma till riket såsom gåva till enskild person för dennes eget bruk.

för tobaksvaror, cigarrettpapper och cigarretthylsor, som inkomma till riket såsom gåva till enskild person för dennes eget bruk.

I de — — — — — stadgad tull.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1966.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt

Härigenom förordnas, att 10 § 1 mom. förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

10 §.

1 m o m. Från skatteplikt — — — sådant tillhandahållande.

9. Spritdrycker och viner samt tobaksvaror, cigarrettpapper och cigarretthylsor, vilka införas i den ordning som avses i 12 § 4 mom. c) och h) rusdrycksförsäljningsförordningen eller 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt.

9. Spritdrycker och viner samt tobaksvaror, cigarrettpapper och cigarretthylsor, vilka införas i den ordning som avses i 12 § 4 mom. h) rusdrycksförsäljningsförordningen eller 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt.

10. Konstverk, hänförliga — — — utan vederlag.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1966.

¹ Senaste lydelse av 10 § 1 mom. se 1965: 616.

Förslag
till
Förordning
om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475)

Härigenom förordnas, att tulltaxan den 12 september 1958 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.¹

Tulltaxa

Kap. 24. Tobak

Anm. För tobaksvaror, vilka införas i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, tull utgå med följande belopp:

Cigarrer och ----- 1 kg 65:—

Kap. 48. Papper och papp samt varor av pappersmassa, papper eller papp

48.10 Cigarrettpapper, tillskuret ----- cigarretthylsor 5 %

Anm. För cigarrettpapper i detaljförpackning och cigarretthylsor, vilka införas i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, tull utgå med 4 öre för varje blad eller hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 1966.

¹ Senaste lydelse av *Anm.* till Kap. 24 se 1965: 238 och av *Anm.* till tulltaxen 48.10 se 1965: 617.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 25 mars 1966.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *resandes rätt till tull- och skattefri införsel* samt anför.

Inledning

Fartyg och flygplan i trafik mellan Sverige och utlandet har sedan gammalt haft rätt att ta ombord sitt behov av proviant utan att behöva betala eljest utgående skatter och andra avgifter och passagerarna har därför kunnat köpa olika varor, främst rusdrycker och tobaksvaror, till speciellt låga priser såväl för förbrukning ombord som för införsel i destinationslandet vid resans slut. Olika regleringar och begränsningar såväl med avseende på provianteringen som på de resandes rätt till införsel har emellertid, här som på andra håll, införts i syfte att motverka uppkomsten av missförhållanden i skilda hänseenden.

Den intensiva närtrafiken mellan de nordiska länderna har av många skäl erbjudit speciella problem. Det är därför naturligt att man på olika vägar sökt nå fram till gemensamma nordiska regler bl. a. för resandes rätt att tull- och skattefritt införa obeskattade varor. En viss enhetlighet har väl också erhållits på olika punkter. För att lösa specifika problem inom särskilda regioner har även bilaterala avtal träffats mellan olika nordiska länder. Sålunda utfärdades efter överenskommelse mellan de svenska och danska regeringarna samt efter riksdagens hörande (prop. 1961: 157; BevU 65; rskr 323) kungörelsen den 26 maj 1961 (nr 128) med särskilda föreskrifter om utförsel av obeskattade varor i fartygstrafiken över Öresund, som innebar vissa inskränkningar i bl. a. rätten till försäljning av sådana varor i Öresundstrafiken. Vidare infördes år 1962, efter bilaterala överenskommelser mellan tullstyrelserna i Sverige samt Finland och Norge, kvantitativa be-

gränsningar beträffande införseln av rusdrycker och tobak på vissa s. k. korta och mellanlånga fartygslinjer.

Trots de nu antydda strävandena har man likväl inte kunnat nå fram till en ändamålsenlig lösning av problemen. Dessa har i stället accentuerats bl. a. genom den ständigt ökande trafiken inte minst på särskilt inrättade s. k. sprit- eller inköpsrutter.

Det var mot bakgrunden av dessa förhållanden som finansministrarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige i början av år 1965 tillkallade särskilda sakkunniga med uppdrag att förutsättningslöst överse bestämmelserna om resandes rätt att tull- och skattefritt införa och inköpa rusdrycker och tobaksvaror samt om tull- och skattefri proviantering av varor i den internordiska fartygs- och flygtrafiken. Dessa avlämnade i januari 1966 ett betänkande med förslag till bestämmelser om tullfrihetsregler för resande. De svenska sakkunniga ingav i februari 1966 till chefen för finansdepartementet, med bifogande av den nordiska kommitténs betänkande, ett eget utlåtande i ärendet. De sålunda föreliggande förslagen upptogs sedermera till behandling vid ett möte mellan de nordiska finansministrarna i Köpenhamn den 17 och 18 februari 1966.

I anledning av den nordiska kommitténs verksamhet har dessa frågor aktualiserats även i Nordiska rådet. Sålunda behandlades frågan vid rådets 14:e session i Köpenhamn vid månadsskiftet januari/februari i år och den 11 mars tillställde rådets presidium de nordiska regeringarna ett uttalande i frågan.

I det följande lämnas närmast en redogörelse för gällande bestämmelser på området och därefter redovisas den nordiska kommitténs och de svenska sakkunnigas betänkanden. En översikt över frågans behandling i Nordiska rådet ges också.

Gällande ordning

Enligt 8 § punkt 4 tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391) åtnjuts tullfrihet för varor som annorledes än i handelssyfte eller för yrkesmässig förbrukning införs av resande eller på transportmedel anställda personer i den mån Kungl. Maj:t därom förordnar. När det gäller rusdrycker får enligt rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521) sådana drycker införas till riket endast av AB Vin- & spritcentralen. Dock får enligt 12 § 4 mom. c) förordningen resande som kommer från utlandet eller person som varit anställd på fartyg men avmönstrar därifrån tullfritt införa rusdrycker i enlighet med vad Kungl. Maj:t bestämmer.

I tulltaxeringskungörelsen den 13 maj 1960 (nr 392) har närmare bestämmelser meddelats om den tullfrihet som resande får åtnjuta enligt

8 § punkt 4 tulltaxeförordningen. Tullfrihet för rusdrycker behandlas inte i tulltaxeringskungörelsen utan i kungörelsen den 15 december 1961 (nr 661) om resandes rätt till införsel av rusdrycker. Vissa föreskrifter rörande import av rusdrycker och tobaksvaror vid inresa på vissa kortare fartygs- och flyglinjer har med stöd av denna kungörelse resp. tulltaxeringskungörelsen meddelats av generaltullstyrelsen.

Beträffande varor som är underkastade införsel-, kompensations- eller regleringsavgifter på jordbrukets och fiskets område gäller också särskilda regler (SFS 1952: 320, 1953: 372, 1956: 401 och 403 samt 1958: 167).

Medges resande tullfrihet med stöd av bestämmelserna i tulltaxeförordningen skall enligt 1 § förordningen den 13 maj 1960 (nr 396) om frihet från införselavgift i vissa fall inte heller utgå skatt eller annan avgift som på grund av införsel skulle ha betalats till tullverket. Motsvarande bestämmelser om skattefrihet vid införsel finns också intagna i förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt och 10 § förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt.

Bestämmelserna om den tull- och avgiftsfria införseln kan sammanfattas på följande sätt.

Om man bortser från tullfriheten för vissa reseförnödenheter får resande tull- och skattefritt införa andra varor än rusdrycker, tobak och drivmedel till motorfordon till ett sammanlagt värde av 275 kr. under förutsättning bl. a. att varorna inte införs i handelssyfte eller för yrkesmässig förbrukning utan för den resandes eller hans familjs personliga behov eller som gåva till närstående för personligt bruk.

Såvitt avser rusdrycker och tobaksvaror får resande bosatt utom Europa medföra högst 2 liter spritdrycker eller vin, 2 liter starköl och 400 cigarretter eller 500 g andra tobaksvaror. Resande som är bosatt i Europa får ta med sig högst 3/4 liter spritdrycker, 1 liter vin, 2 liter starköl, 200 cigarretter eller 250 g andra tobaksvaror. På s. k. mellanlånga rutter får dock inköpas endast 3/8 liter spritdrycker, 1 liter vin, 2 liter starköl och 40 cigarretter eller 20 cigarrer eller cigariller eller 100 g andra tobaksvaror. När det gäller s. k. korta rutter får endast inköpas 40 cigarretter eller 20 cigarrer eller cigariller eller 100 g andra tobaksvaror.

Som mellanlånga rutter räknas följande linjer.

Sverige—Danmark:

Fartygsrutter, andra än korta, mellan danska hamnar och sådana svenska hamnar, som är belägna vid Skagerack, Kattegatt och Öresund samt vid Östersjön i Skåne och Blekinge;

Sverige—Finland:

Fartygsrutter mellan hamnar i landskapet Åland och svenska hamnar; och

Sverige—Norge:

Fartygsrutter, andra än korta, mellan norska och svenska hamnar på kuststräckan fr. o. m. Flekkefjord till Kullens fyr.

Som korta rutter anses följande linjer.

Sverige—Danmark:

Flyglinjen Malmö—Köpenhamn,
fartygsrutter över Öresund ävensom mellan Bornholm och Skåne/Blekinge; och

Sverige—Norge:

Fartygsrutter mellan norska och svenska hamnar på kuststräckan fr. o. m. Risør t. o. m. Lysekil.

För drivmedel till motorfordon gäller särskilda bestämmelser.

Beträffande jordbruksprodukter och fettvaror gäller att sådana produkter får avgiftsfritt och licensfritt införas — beträffande smör och fettvaror dock endast till viss myckenhet — om produkterna medförs av resande för dennes personliga behov eller utgör gåva till närstående för dennes personliga bruk och varorna med hänsyn till mängd och beskaffenhet kan anses vara avsedda för omedelbar icke yrkesmässig förbrukning.

Personer anställda på transportmedel av olika slag åtnjuter tull- och avgiftsfrihet för rusdrycker och tobaksvaror då de avmönstrar från transportmedlet. För andra varor får sådan personal tull- och avgiftsfrihet, om de har hemvist här i riket och varit utom riket minst en månad omedelbart före införseln eller om de avmönstrar från transportmedel. Motsvarande gäller i fråga om jordbruks- och fiskeprodukter.

Rätten för fartyg och flygplan att ta ombord obeskattade spritdrycker och tobaksvaror som proviant regleras i kungörelsen den 26 april 1957 (nr 123) med särskilda bestämmelser om utförsel av vissa obeskattade varor som proviant eller resgods. Enligt 2 § kungörelsen får som proviant inte medtas större kvantiteter av sådana varor än tullverket anser skäligt med hänsyn till resans art och varaktighet samt storleken av fartygets eller flygplanets besättning och antalet passagerare. Beträffande fartygstrafiken i Öresund har kompletterande bestämmelser meddelats i den förut omnämnda kungörelsen med särskilda bestämmelser om utförsel av obeskattade varor i fartygstrafiken över Öresund.

Förslagen

Den *nordiska kommittén* har under utredningsarbetets gång i enlighet med sitt uppdrag övervägt olika tänkbara möjligheter att få till stånd en rationell reglering av förhållandena på det nu aktuella området. Kommittén förordar för sin del som den bästa lösningen att vissa begränsningar genomförs med avseende på resandes rätt att vid återresa till hemlandet införa rusdrycker och tobaksvaror när utlandsvistelsen varit av kortare varaktighet. Den härvidlag lämpligaste tidsgränsen är enligt kommitténs mening tre dygn. Någon anledning att låta tredygnsgregeln omfatta andra varor än de nyss nämnda har kommittén inte ansett föreligga.

Förslaget innebär att en nordisk resande som återvänder till sitt eget land efter utlandsvistelse under kortare tid än tre dygn inte får införa några

rusdrycker tull- och skattefritt. Beträffande tobaksvaror begränsas tull- och skattefriheten till 40 cigarretter eller 20 cigarrer eller cigariller eller 100 g andra tobaksvaror. Rusdrycker och tobaksvaror som köpts i annat nordiskt land i beskattat skick omfattas emellertid inte av de föreslagna begränsningarna. Den som varit borta minst tre hela dygn får däremot införa 3/4 liter spritdrycker, 1 liter vin, 2 liter starköl och 200 cigarretter eller 250 g andra tobaksvaror. Särskilda bestämmelser anses dock alltså böra gälla för de rutter som i dag anses som korta. Kommittén föreslår sålunda ingen ändring av gällande Öresundsreglering. Någon ändring i gällande regler beträffande resande som inte är bosatta i inreselandet föreslås inte heller. Icke-nordbor berörs sålunda inte av den föreslagna tredygnsgeseln.

Om de föreslagna reglerna genomförs bör enligt den nordiska kommitténs mening de nuvarande särbestämmelserna för de mellanlånga rutternas slopas. Detta innebär införande av liberalare regler för dem som vistas utomlands mer än tre dygn.

Slutligen föreslår kommittén att tullstyrelserna i Danmark, Finland, Norge och Sverige får befogenhet att i erforderlig omfattning träffa överenskommelser om proviantering av internordiska fartygs- och flygrutter med obeskattade varor till förbrukning ombord eller försäljning.

Beträffande vissa delar av förslaget har enighet inte kunnat nås inom kommittén. När det gäller utlandsresornas långvarighet har sålunda de finska ledamöterna förordat att gränsen sätts vid ett i stället för tre dygn. Vad åter angår flygtrafiken har de danska och norska ledamöterna ansett, att samma bestämmelser bör gälla oavsett vilket färdmedel som väljs. De finska och svenska ledamöterna har för sin del inte funnit någon anledning att införa tredygnsgeseln för flygets del. Någon ändring i nuvarande ordning ifrågasätts dock inte såvitt avser flyglinjen Malmö—Köpenhamn.

Den nordiska kommittén diskuterar i motiveringen till de framlagda förslagen närmare de problem som är förenade med nu gällande regler för tull- och skattefri införsel. I sin sammanfattning av kommitténs betänkande påpekar *de svenska sakkunniga* att de förmåner som de resande nu har i fråga om tull- och avgiftsfri införsel medfört att de olika trafikföretagen har en avsevärd försäljning av obeskattade varor — främst rusdrycker och tobak — inte bara för konsumtion ombord utan även för införsel till inreselandet. Då företagen baserar sin försäljning på möjligheten att proviantera tull- och skattefritt skiljer sig deras prissättning betydligt från vad som gäller vid försäljning i land. De sakkunniga anför.

Skattefriheten utnyttjas vid prissättningen så att en betydande vinst för trafikföretagen uppstår samtidigt som priserna på dessa varor vid försäljning till resande väsentligt understiger priserna i detaljhandeln inom landet. Som en följd av dessa förhållanden har biljettpriserna vad fartygstrafiken beträffar kunnat hållas betydligt lägre än vad som eljest skulle varit möjligt, vilket i sin tur stimulerat till speciella resor för inköp av framför allt sprit-

drycker och tobaksvaror. En del rederier har tidvis tillhandahållit gratisbiljetter.

Dessa förhållanden innebär att staten subventionerar både företagen och resenärerna med avsevärda belopp som har karaktär av skattemedel. Denna subventionering blir allt mera betydande i samma mån som resandetrafiken ökar. Särskilt passagerarfartygstrafiken mellan de nordiska länderna samt mellan dessa länder och närbelägna länder vid Östersjön har under senare år ökat i snabb takt. Fartygsturerna är relativt korta och täta och trafiken bedrivs i många fall i huvudsakligt syfte att försälja obeskattade varor, särskilt rusdrycker och tobaksvaror. Det bör vidare nämnas att nykterhetsförhållandena ombord på vissa rutter gett anledning till klagomål.

När det gäller de olika möjligheter som finns till en lösning av det föreliggande problemet framhåller *den nordiska kommittén* till att börja med att flera skäl bl. a. från tullkontrollsynpunkt talar för att den skattefria provianteringen av fartyg och luftfartyg i internordisk trafik helt slopas. Sålunda har bl. a. Nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdse- l m. m. i sitt slutbetänkande (SOU 1956: 45) uttalat att det på längre sikt måste anses naturligt att all trafik mellan de nordiska länderna betraktas som inrikes trafik. I det nu framlagda betänkandet framhålls emellertid att en sådan åtgärd sannolikt skulle medföra en förskjutning av resandetrafiken från linjer mellan de nordiska länderna till rutter i direkt trafik mellan nordiska och utomnordiska länder. Detta skulle i sin tur leda till en snedvridning av konkurrensförhållanden och verka till nackdel för de trafikföretag som är verksamma i internordisk trafik. En sådan utveckling kan enligt kommittén visserligen undvikas, om provianteringsbegränsningar införas även i trafiken med utomnordiska länder. Då detta emellertid torde kräva att överenskommelser träffas med vederbörande stater eller att åtgärderna eljest vidtas i samförstånd med dem och förutsättningarna härför måste bedömas som små, anser kommittén det lämpligast att rätten till skattefri proviantering i internordisk trafik bibehålls tills vidare och att andra möjligheter i stället övervägs.

Kommittén tar även upp till prövning en ordning enligt vilken tillstånd till proviantering med obeskattade varor lämnas endast för sådana linjer som fått särskild koncession för sin trafik. Denna lösning avvisas dock. Dels är det enligt kommittén tveksamt om den skulle avlägsna de problem som den skattefria försäljningen ombord föranleder, dels anser kommittén att ett koncessionssystem med svårigheter kan utformas så att diskriminerande eller konkurrenshämmande verkningar undviks. Härtill kommer sjöfartspolitiska synpunkter.

Vidare har kommittén övervägt en generell minskning av de kvantiteter rusdrycker och tobaksvaror, som får införas tull- och avgiftsfritt av resande bosatta i inreslandet. En sådan åtgärd skulle emellertid, påpekar kommittén, innebära att man begränsar tull- och avgiftsfriheten även för resande som företagit en resa av längre varaktighet, vilket inte anses önskvärt.

Kommittén kan inte heller förorda att de regler som nu gäller för s. k. mellanlånga rutter utsträcks att omfatta också vissa långa rutter. Det bör nämligen inte, anser man, göras någon ytterligare uppdelning av de internordiska rutter som nu behandlas såsom långa, då de alla tjänar ett egentligt trafiksyfte även om vissa av dem utnyttjas även av korttidsresenärer. Den möjligheten har också beaktats att införa kvantitativa begränsningar på fartygsrutter som inte går utöver en viss bestämd distans. Tanken har dock avvisats då härigenom kan uppkomma en snedvridning beträffande de naturliga linjesträckningarna för fartygstrafiken.

Beträffande tredygsregelns tillämpning på flygtrafiken framhåller kommittén att den är medveten om att det inom flyget av naturliga skäl inte förekommer vare sig speciella inköpsrutter eller resor i syfte att komma i åtnjutande av tull- och skattefrihet. De danska och norska ledamöterna av kommittén anser för sin del att samma bestämmelser måste tillämpas för alla resande, oavsett vilket färdssätt som väljs, om man vill undvika en diskriminering mellan olika trafikmedel. De svenska ledamöterna delar i princip denna uppfattning men framhåller att det väsentliga syftet med den föreslagna tredygsregeln är att komma till rätta med nuvarande missförhållanden. Några sådana har dock inte kunnat konstateras beträffande resor med flyg. Inte heller anses försäljningen till flygresenärer ha någon betydelse från konkurrenssynpunkt i förhållande till andra trafikmedel.

Den tullkontroll som är erforderlig efter införande av en tredygsregel kommer enligt kommittén inte väsentligt att skilja sig från den stickprovskontroll som nu tillämpas. Tullverken torde härvid låta den resande på lämpligt sätt styrka bl. a. utlandsuppehållets varaktighet. Detta kan ske genom att den resande uppvisar färdbiljetter eller andra handlingar. Att exempelvis rusdrycker inköpts i beskattat skick i annat nordiskt land kan styrkas genom inköpskvitton. Då tredygsregeln inte skall tillämpas beträffande rusdrycker och tobaksvaror som inköpts i beskattat skick i annat nordiskt land blir det inte, påpekar kommittén, någon ändring i fråga om tullkontrollen vid landgränserna mellan Finland, Norge och Sverige. Trafiken på de korta rutternas kommer inte heller att beröras av den föreslagna tredygsregeln, framhålls det.

På senare tid har förekommit att fartyg i trafik mellan nordiska länder inrättats som flytande butiker. Ombord har saluförts inte bara rusdrycker, tobak, parfym och choklad utan även andra varor. För att skapa bättre möjligheter att vid behov ingripa i sådana fall har den nordiska kommittén, som redan nämnts, föreslagit att de nordiska tullmyndigheterna får möjlighet att träffa överenskommelser om reglerna för provianteringen för internordiska fartygs- och flygrutter.

Utöver vad tidigare behandlats framlägger *de svenska sakkunniga* i sitt särskilda utlåtande vissa förslag i speciella hänseenden. Sålunda förordas

bl. a. att endast utländsk resande som avser att vistas minst ett dygn här i landet får komma i åtnjutande av tull- och skattefrihet. Vidare föreslås att resande skall få välja mellan att införa spritdrycker och motsvarande mängd vin.

Som tidigare nämnts har också *Nordiska rådet*, i anslutning till den nordiska kommitténs arbete, tagit upp frågan om de resandes tull- och skattefria införsel. Rådet hemställde den 1 februari 1966 hos de nordiska regeringarna att ensartade bestämmelser rörande resandes rätt till tullfri införsel av sprit och tobak införs och att bestämmelserna görs så enkla och liberala som möjligt så att en fortsatt utveckling av den egentliga resetraffiken mellan de nordiska länderna inte hindras.

Nordiska rådets trafikutskott hade sedan i Köpenhamn den 18 februari 1966 en överläggning i frågan med finansministrarna i Danmark, Norge och Sverige samt representanter för finansdepartementet i Finland. Nordiska rådets presidium har sedermera i anslutning till detta möte tillställt regeringarna i de nordiska länderna ett uttalande i frågan.

Nordiska rådets presidium delar den nordiska kommitténs uppfattning att resande bosatt i inreselandet som regel skall få medföra samma mängd sprit, vin, öl och tobak som resande bosatt i annat europeiskt land. Presidiet hävdar i övrigt att samma regler bör gälla oavsett om den resande kommer land- eller sjövägen eller med flyg.

Missbruk av tull- och avgiftsfriheten, bl. a. då resorna företas endast eller huvudsakligen för inköp av obeskattade varor, bör emellertid förhindras understryker presidiet. Enligt rådets mening bör erforderliga regleringar genomföras så att man begränsar provianteringsmöjligheterna. Rådet hänvisar härvid till de regler som nu gäller för trafiken i Öresund. Med avseende på trafiken på icke-nordiska länder kan det enligt rådet vara nödvändigt att begränsa de resandes tull- och skattefria införsel genom särskilda regler för korta utlandsresor. Om de nordiska regeringarna likväl anser det nödvändigt att även beträffande trafiken mellan de nordiska länderna införa begränsningar för korta resor bör dessa avse endast resor på högst ett dygn.

Departementschefen

Sedan länge har det, här som i andra länder, ansetts naturligt att vissa lättnader i tull- och skattehänseende medges både för inresande utlänningar och för inom landet bosatta som återvänder hem från utlandet. Rätten till fri införsel har också tagits in i olika internationella överenskommelser med syfte att främja turismen.

De allmänna regler som gäller hos oss överensstämmer i huvudsak också med de internationellt antagna principerna. Tull- och skattefrihet medges sålunda normalt bl. a. för 3/4 liter spritdrycker och 1 liter vin samt 200 cigaretter.

En rad omständigheter har emellertid, såsom närmare belysts i de föreliggande betänkandena, bidragit till att speciella problem i skilda hänseenden uppstått i den nordiska närtrafiken. Främst har detta gällt rusdrycker och tobaksvaror. I de nyss nämnda internationella överenskommelserna har de nordiska länderna därför reserverat sig för behovet av särskilda regler härvidlag. Olika åtgärder har också vidtagits såväl ensidigt av de enskilda länderna som genom bilaterala överenskommelser. Den kanske viktigaste överenskommelsen har avsett Öresundstrafiken där tull- och skattefriheten nu inte innefattar rusdrycker och gäller endast 40 cigaretter eller motsvarande kvantitet andra tobaksvaror.

Trots det arbete som nedlagts på försöken att få till stånd en rimlig och förnuftig ordning i den internordiska trafiken har det visat sig att väsentliga olägenheter fortfarande kvarstår både för de resande, trafikföretagen och tullmyndigheterna. Problemen hänger inte minst samman med att på senare tid åtskilliga fartygslinjer inrättats med det huvudsakliga syftet att utnyttja de försäljningsmöjligheter som den tull- och skattefria provianteringen erbjuder. Sådana linjer fyller i många fall inte några egentliga trafikbehov men har ändå dragit med sig inte obetydliga investeringar inte minst i fråga om hamn- och serviceanläggningar. På vissa linjer har också nykterhetsförhållandena ombord gett anledning till klagomål. Det har inte varit möjligt att motverka dessa missförhållanden genom begränsningar i fartygens proviantering av skattefria varor.

Den nordiska ämbetsmannakommittén har i sitt betänkande redovisat olika möjligheter att komma till rätta med de nuvarande olägenheterna. Kommittén konstaterar emellertid att det endast torde finnas en väg att gå om man vill nå en praktisk lösning som också är effektiv. Denna innebär att de begränsningar i rätten till tull- och skattefri införsel som nu gäller för Öresundslederna och vissa andra s. k. korta rutter skall gälla för alla i landet bosatta resande som varit utomlands endast en kortare tid. Som lämplig tidsgräns har föreslagits tre dygn. Även i dessa fall skulle rätten till införsel sålunda begränsas till endast 40 cigaretter eller motsvarande mängd andra tobaksvaror.

För egen del kan jag helt ansluta mig till den ståndpunkt kommittén kommit fram till när det gäller den allmänna utformningen av de nya reglerna. Jag har däremot inte blivit övertygad om nödvändigheten att en så lång utlandsvistelse som tre dygn skall fordras för att rusdrycker och tobak skall få införas i vanlig utsträckning. Enligt min mening är det fullt tillräckligt för att tillgodose syftet med de nu aktuella åtgärderna, om man inskränker sig till att kräva ett dygns utlandsvistelse. Med en sådan utformning torde inte heller de normala trafikföretagen i nämnvärd grad beröras av åtgärderna. Några missförhållanden beträffande flygtrafiken har, som den nordiska kommitténs svenska ledamöter framhållit, inte kunnat konstateras.

Anledning att låta de nya reglerna omfatta flygtrafiken föreligger sålunda inte nu.

Vid finansministermötet i Köpenhamn rådde i princip enighet om att grundlinjerna i ämbetsmannakommitténs förslag kunde godtas. Frågan om tidsgränsens bestämmande och om de nya reglernas tillämpning på flygtrafiken var dock föremål för viss diskussion. Enligt uppgift har den norska regeringen beslutat att införa en ettdygnregel. Som tidigare nämnts gäller den redan i Finland. I Danmark har man inte tagit ställning till frågan om den där gällande tredygnregeln skall ersättas med en ettdygnregel. De nuvarande bestämmelserna i Danmark och Finland omfattar även flygtrafiken.

I enlighet med vad jag här anfört förordar jag att den nordiska ämbetsmannakommitténs förslag om begränsning av tull- och skattefriheten för korttidsresenärer genomförs. Begränsningen bör dock inte gälla om utlandsvistelsen varar mer än ett dygn. Begränsningen bör vidare inte omfatta varor som i beskattat skick inköpts i annat nordiskt land. Dessutom bör, som nämnts, undantag göras för flygtrafiken åtminstone tills vidare. Ändrade förhållanden kan givetvis påkalla ett införande senare av begränsningar också för flygtrafiken. De nya föreskrifterna bör träda i kraft den 1 oktober 1966. I samband med förslaget genomförande bör nu gällande regler för mellanlånga rutter slopas. De nuvarande bestämmelserna för korta rutter bör däremot bibehållas.

Vad härefter angår förslaget att utländska resande inte skall få åtnjuta nuvarande tull- och skattefrihet om vistelsen här i landet understiger ett dygn synes tillräckliga skäl att företa sådan åtgärd inte föreligga. Jag har däremot intet att erinra mot en sådan ändring i nuvarande bestämmelser att den som inte för med sig spritdrycker i stället får fritt införa en större kvantitet vin.

Jag vill i detta sammanhang nämna att SAS i samband med att den nya hösttidtabellen sätts i kraft kommer att upphöra med försäljningen av obeskattade varor ombord på sina flygplan i nordisk trafik. I och med detta kommer försäljningen av rusdrycker och tobaksvaror i tax-free shop i Köpenhamn, Oslo och Stockholm att kunna ske även till resande som är bosatt i nordiskt land.

När det gäller den nordiska kommitténs förslag om att tullstyrelserna i Danmark, Finland, Norge och Sverige skall få möjlighet att träffa överenskommelser angående provianteringen av flygplan och fartyg i internordisk trafik ämnar jag senare föreslå Kungl. Maj:t att uppdra åt generaltullstyrelsen att samråda med tullstyrelserna i de andra nordiska länderna i fråga om anvisningar rörande provianteringen. Jag vill understryka att generaltullstyrelsen enligt gällande författningar redan äger att i varje särskilt fall pröva behovet av proviant för olika transportmedel.

Nu förordade ändringar i reglerna om tull- och skattefri införsel och om

proviantering av obeskattade varor kan beslutas av Kungl. Maj:t utan riksdagens medverkan. Med hänsyn till de föreliggande frågornas art och betydelse synes de dock böra underställas riksdagen. I samband med genomförande av förslagen synes ett antal redaktionella ändringar böra företas i vissa berörda förordningar.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t i proposition till riksdagen

dels föreslår riksdagen att anta inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt,*
- 2) *förordning om ändrad lydelse av 8 § tulltaxeförordningen den 13 maj 1960 (nr 391),*
- 3) *förordning om ändrad lydelse av 12 § 4 mom. rusdrycksförsäljningsförordningen den 26 maj 1954 (nr 521),*
- 4) *förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt,*
- 5) *förordning angående ändrad lydelse av 10 § 1 mom. förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt,*
- 6) *förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475),*

dels inhämtar riksdagens yttrande över de av mig förordade grunderna för resandes rätt att införa varor tull- och skattefritt, m. m.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Göran Sellvall